

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MACIEJ SZPUNAR IŠVADA,
pateikta 2018 m. birželio 20 d.¹

Byla C-379/17

Società Immobiliare Al Bosco Srl

(*Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendradarbiavimas civilinėse bylose – Sprendimų pripažinimas ir vykdymas – Valstybės, į kurią kreipiamasi, teisėje numatytas turto arešto terminas – Šio termino taikytinumas kitoje valstybėje narėje priimtam ir valstybėje, į kurią kreipiamasi, vykdytinu paskelbtam dokumentui“

I. Įžanga

1. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 44/2001² valstybėje narėje priimtas sprendimas dėl prevencinio arešto iš esmės gali būti vykdomas kitoje valstybėje narėje po to, kai šis sprendimas pripažįstamas vykdytinu toje kitoje valstybėje narėje. Tačiau sprendimų dėl prevencinio arešto vykdymo taisyklės labai skiriasi. Todėl neaišku, kokios valstybės narės, kurioje prašoma vykdymo, teisės aktų nuostatos taikytinos užsienyje priimtų sprendimų vykdymui. Tokios yra pagrindinės bylos aplinkybės.
2. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą suteiks Teisingumo Teismui galimybę nuspręsti, ar pagal Reglamento Nr. 44/2001 sistemą valstybės narės, kurioje prašoma įvykdyti sprendimą, teisės akto nuostata, kurioje nustatytas terminas, per kurį kreditorius turi imtis veiksmų įvykdyti sprendimą dėl prevencinio arešto, taikoma tokiems sprendimams, priimtiems kitose valstybėse narėse.
3. Kalbant konkrečiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar pagrindinėje byloje, susijusioje su Italijos valdžios institucijų priimto sprendimo dėl prevencinio arešto vykdymu, taikytina Vokietijos teisės nuostata, t. y. *Zivilprozessordnung* (Civilinio proceso kodeksas, toliau – ZPO) 929 straipsnio 2 dalis³.

1 Originalo kalba: prancūzų.

2 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42).

3 Mano žiniomis, šioje byloje Teisingumo Teismui antrą kartą suteikiama galimybė išaiškinti taisyklės dėl užsienio sprendimų pripažinimo ir vykdymo byloje, kurioje gali būti taikomos ZPO nuostatos, susijusios su prevenciniu areštu. Žr. 1994 m. vasario 10 d. Sprendimą *Mund & Fester* (C-398/92, EU:C:1994:52).

4. Vis dėlto sprendimas, kurį Teisingumo Teismo prašoma priimti šioje byloje, yra reikšmingas ne tik su šia byla susijusioms valstybėms. Iš tiesų ši problema gali būti svarbi visoms valstybėms narėms, kurių nacionalinėje teisėje numatytas prašymo įvykdyti sprendimą dėl prevencinio arešto pateikimo terminas. Be to, ši problema taip pat kyla pagal Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012⁴, kuriuo pakeistas Reglamentas Nr. 44/2001.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Reglamentas Nr. 44/2001

5. Reglamento Nr. 44/2001 III skyriuje, kuriame yra šio reglamento 32–58 straipsniai, iš esmės reglamentuojamas valstybių narių teismų priimtų sprendimų pripažinimas ir vykdymas, įskaitant sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūrą.

6. Pagal Reglamento Nr. 44/2001 38 straipsnio 1 dalį:

„Valstybėje narėje priimtas ir joje turintis būti vykdomas teismo sprendimas vykdomas kitoje valstybėje narėje, kai suinteresuotos šalies prašymu jis buvo paskelbtas vykdytinu toje kitoje valstybėje narėje.“

2. Reglamentas Nr. 1215/2012

7. Reglamento Nr. 1215/2012 III skyriuje yra šio reglamento 36–57 straipsniai ir jis susijęs su valstybių narių teismų priimtų sprendimų pripažinimu ir vykdymu. Tačiau priimdamas Reglamentą Nr. 1215/2012, Sąjungos teisės aktų leidejas nusprendė nustatyti savaiminio pripažinimo ir vykdymo sistemą. Šiuo tikslu Reglamento Nr. 1215/2012 39 straipsnyje numatyta, kad kitose valstybėse narėse priimti sprendimai gali būti vykdomi ir nebūtina taikyti sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūros.

8. Be to, Reglamento Nr. 1215/2012 41 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Laikantis šio skirsnio nuostatų, kitoje valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų vykdymo procedūrą reglamentuoja valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teisė. Valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas, kuris yra vykdytinas valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, vykdomas tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir toje valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, priimtas teismo sprendimas.“

B. Vokietijos teisė

9. ZPO 929 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Turto arešto orderio neleidžiama vykdyti, jei nuo to orderio paskelbimo arba jo įteikimo šaliai, kurios prašymu jis buvo išduotas, dienos praėjo daugiau nei vienas mėnuo.“

10. Be to, ZPO 932 straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodyta:

„(1) Nekilnojamojo turto areštas įvykdomas <...> užregistruojant hipoteką kaip skolos užtikrinimą <...>.“

⁴ 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1).

<...>

(3) Prašymo įregistruoti hipoteką padavimas pagal 929 straipsnio 2 ir 3 dalis laikomas turto arešto orderio įvykdymu.“

III. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės

11. 2013 m. lapkričio 19 d. *Società Immobiliare Al Bosco Srl*, Italijos teisės reglamentuojama bendrovė, gavo iš *Tribunale di Gorizia* (Goricijos teismas, Italija) orderį skirti prevencinį areštą (*sequestro conservativo*) 1 mln. EUR vertės kilnojamajam ir nekilnojamajam turtui, priklausančiam Gunter Hober (toliau – atsakovas).

12. 2014 m. rugpjūčio 22 d. sprendimu jurisdikciją turintis teismas pripažino sprendimą vykdytinu Vokietijoje.

13. Praėjus daugiau kaip aštuoniems mėnesiams, 2015 m. balandžio 23 d., siekdama užtikrinti savo reikalavimą, ieškovė paprašė įregistruoti Vokietijoje esančio atsakovui priklausančio nekilnojamojo turto hipoteką.

14. Pirmosios instancijos teismas atmetė šį prašymą įregistruoti hipoteką.

15. Vėliau apeliacinis teismas atmetė ieškovės skundą dėl šio sprendimo. Jis nusprendė, kad hipoteka negalėjo būti įregistruota, nes ieškovė nesilaikė ZPO 929 straipsnio 2 dalyje nustatyto vieno mėnesio termino.

16. Kaip nurodė apeliacinis teismas, pagal Reglamento Nr. 44/2001 38 straipsnį pripažįstamas kitoje valstybėje narėje priimto sprendimo vykdytinumas iš esmės atitinka lygiaverčiam nacionaliniam sprendimui pripažįstamą vykdytinumą. Be to, pačiam kitose valstybėse narėse priimtų sprendimų vykdymui taikoma *lex fori*.

17. Kaip nurodo apeliacinis teismas, areštas pagal Italijos teisę (*sequestro conservativo*) ir prevencinis areštas pagal Vokietijos teisę yra panašūs. Taigi dėl šio panašumo pagrindinėje byloje būtina laikytis šio pobūdžio sprendimui taikytinų procesinių nuostatų, taigi ZPO 929 straipsnio 2 dalies.

18. Kasaciniu skundu, kurį leido paduoti apeliacinis teismas ir kuris buvo paduotas *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija), ieškovė ir toliau prašo įregistruoti hipoteką kaip skolos užtikrinimą.

IV. Prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme

19. Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar su Reglamento Nr. 44/2001 38 straipsnio 1 dalimi suderinama tai, kad vykdančiosios valstybės teisėje numatytas terminas, kuriam pasibaigus nebegalimas vykdymas pagal vykdomąjį dokumentą, taikomas ir funkciniu požiūriu panašiam vykdomajam dokumentui, kuris buvo išduotas kitoje valstybėje narėje ir pripažintas ir paskelbtas vykdytinu vykdančiojoje valstybėje?“

20. Teisingumo Teismo kanceliarija prašymą priimti prejudicinį sprendimą gavo 2017 m. birželio 26 d.

21. Rašytines pastabas pateikė tik Komisija. Vokietijos vyriausybė ir Europos Komisija dalyvavo 2018 m. balandžio 11 d. teismo posėdyje.

V. Analizė

22. Prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar vykdančiosios valstybės narės teisėje, pagal kurią sprendimas dėl prevencinio arešto praėjus tam tikram laikui nebegali būti vykdomas, numatyto termino taikymas kitoje valstybėje narėje priimtam sprendimui dėl prevencinio arešto atitinka Reglamento Nr. 44/2001 38 straipsnio 1 dalį.

23. Siekiant atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo suformuluotą klausimą, iš esmės reikia nustatyti, ar vykdančiosios valstybės narės teisės nuostata, pagal kurią sprendimas dėl prevencinio arešto praėjus tam tikram laikui nebegali būti vykdomas, yra siejama su sprendimo vykdytinumu, kuris reglamentuojamas pagal šio sprendimo priėmimo valstybės narės (kilmės valstybės narės) teisę, o gal ši nuostata turi būti laikoma valstybės narės, kurioje prašoma įvykdyti sprendimą (valstybės narės, į kurią kreipiamasi), teisės norma, susijusia su pačiu vykdymu.

24. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi prielaida, kad Italijoje nustatytas prevencinis areštas pagal savo funkciją turi būti traktuojamas kaip Vokietijos teisėje numatytam prevencinis areštas. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar šioje byloje Italijos priimto sprendimo vykdymo Vokietijoje sąlygos reglamentuojamos Vokietijos nuostatų, susijusių su sprendimų dėl prevencinio arešto vykdymu.

25. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, pirma, kad teisinės technikos požiūriu ZPO 929 straipsnio 2 dalyje numatytas terminas, kitaip nei, pavyzdžiui, nuostata, susijusi su sprendimo suteikiamų teisių senaties terminu, nesusijęs su materialine teise. Šiuo požiūriu šiam terminui galėtų būti taikoma su pačiu vykdymu susijusi teisė, kurios Reglamentas Nr. 44/2001 nereglamentuoja.

26. Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pripažįsta, kad, taikant ZPO 929 straipsnio 2 dalyje numatytą terminą, praėjus tam tikram laikotarpiui dokumentas nustoja būti vykdytinas. Galiausiai šio termino poveikis nesiskiria nuo dokumento pripažinimo negaliojančiu pareiškus ieškinį poveikio. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar toks sprendimo dėl prevencinio arešto vykdymo laiko apribojimas pagal valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teisę galėtų būti nesuderinamas su Teisingumo Teismo jurisprudencija, pagal kurią dėl vykdančiosios valstybės narės proceso teisės normų taikymo neturi būti pažeisti Reglamente Nr. 44/2001 nustatyti principai.

A. Šalių pozicijos

27. Vokietijos vyriausybė pirmiausia nurodo, kad Reglamentas Nr. 44/2001 susijęs tik su sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūra. Tačiau pats sprendimų vykdymas juo nereglamentuojamas. Todėl sprendimai, kuriems taikomas Reglamentas Nr. 44/2001, vykdomi pagal valstybės narės, į kurią kreipiamasi, nacionalinės proceso teisės nuostatas, pavyzdžiui, pagal ZPO 929 straipsnio 2 dalį.

28. Antra, Vokietijos vyriausybė nurodo sprendimus *Apostolides*⁵ ir *Prism Investments*⁶, primindama, jog Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad nėra jokio pagrindo vykdant sprendimą priskirti jam pasekmių, kurių nesukeltų tos pačios rūšies sprendimas, tiesiogiai priimtas valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi. Šios vyriausybės nuomone, atsižvelgiant į šią jurisprudenciją, ZPO 929 straipsnio 2 dalyje numatytą terminą reikia taikyti Italijoje priimtam sprendimui dėl prevencinio arešto, nes Vokietijoje priimtas panašus sprendimas nebegalėtų būti vykdomas pasibaigus vieno mėnesio terminui.

5 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimas *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271).

6 2011 m. spalio 13 d. Sprendimas *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653).

29. Galiausiai, trečia, Vokietijos vyriausybė, remdamasi Reglamento Nr. 1215/2012 nuostatomis, laikosi nuomonės, kad šio reglamento 41 straipsnio 1 dalies antras sakinyss patvirtina pirma išdėstyta pozicija.

30. Vis dėlto Komisija mano, kad argumentais, iš esmės grindžiamais Sprendimu *Prism Investments*⁷, tinkamai neatsižvelgiama į tarptautinį pagrindinės bylos pobūdį.

31. Komisija primena, jog Teisingumo Teismas savo jurisprudencijoje yra pažymėjęs, kad skirtumas tarp sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūros ir paties vykdymo neturi paneigti pagrindinių Reglamento Nr. 1215/2012 principų, be kita ko, laisvo teismo sprendimų judėjimo principo. Todėl, nors taikant Reglamente Nr. 44/2001 numatytą sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūrą užsienyje priimtas sprendimas integruojamas į valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teisinę sistemą, „aklai“ taikant šios valstybės narės teisę, nebūtų atsižvelgiama į vykdytino dokumento kilmę. Šioje byloje gali paaiškėti, kad dėl ZPO 929 straipsnio 2 dalies taikymo vykdamas pagal Italijos teisę priimtą sprendimą dėl prevencinio arešto šis sprendimas nebegalėtų būti įvykdytas valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, nors jis ir būtų vykdytinas kilmės valstybėje narėje.

32. Atsižvelgdamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo abejones ir šalių argumentus, pirmiausia analizuosiu, ar norma, kurioje nustatytas prašymo dėl apsaugos priemonės vykdymo pateikimo terminas, kaip antai ZPO 929 straipsnio 2 dalis, laikytina valstybės narės, į kurią kreipiamasi, *lex fori* procesine norma. Tada iš naujo išnagrinėsiu samprotavimus, susijusius su šiuo kvalifikavimu, atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusią su užsienyje priimtų sprendimų sukeliomomis pasekmėmis pagal Reglamento Nr. 44/2001 sistemą sprendimų paskelbimo vykdytinais srityje. Galiausiai palyginsiu šio nagrinėjimo išvadas su tuo, ką Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė, priimdamas Reglamentą Nr. 1215/2012.

B. Dėl kvalifikavimo

1. Pirminės pastabos

33. Primintina, jog nagrinėdamas Briuselio konvenciją⁸ Teisingumo Teismas nusprendė, kad toje konvencijoje reglamentuojama tik vykdytinų užsienio dokumentų paskelbimo vykdytinais procedūra ir kad ji nėra susijusi su pačiu vykdymu, kuris ir toliau reglamentuojamas pagal bylą nagrinėjančio teismo nacionalinę teisę⁹. Vėliau Teisingumo Teismas patvirtino, kad ši jurisprudencija taikytina Reglamentui Nr. 44/2001, nes jame taip pat numatyta sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūra¹⁰.

34. Atsižvelgdama į šią jurisprudenciją, Vokietijos vyriausybė, kaip ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nurodo, kad pagal Vokietijos teisę ZPO 929 straipsnio 2 dalis kvalifikuojama kaip proceso teisės nuostata. Todėl, bent jau kaip teigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šioje nuostatoje numatytas terminas gali būti priskiriamas pačiai vykdymo teisei, kuri Reglamente Nr. 44/2001 neregamentuojama.

7 2011 m. spalio 13 d. Sprendimas *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653).

8 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32).

9 Žr. 1985 m. liepos 2 d. Sprendimą *Deutsche Genossenschaftsbank* (148/84, EU:C:1985:280, 19 punktą); 1985 m. spalio 3 d. Sprendimą *Capelloni ir Aquilini* (119/84, EU:C:1985:388, 16 punktą); 1988 m. vasario 4 d. Sprendimą *Hoffmann* (145/86, EU:C:1988:61, 27 punktą) ir 1999 m. balandžio 29 d. Sprendimą *Coursier* (C-267/97, EU:C:1999:213, 28 punktą).

10 Žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimą *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, 69 punktą) ir 2011 m. spalio 13 d. Sprendimą *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653, 40 punktą).

35. Šiuo klausimu pažymėtina, kad dauguma sąvokų, kurias Sąjungos teisės aktų leidėjas vartoja aktuose, susijusiuose su teisiniu bendradarbiavimu civilinėse bylose, taip pat Reglamente Nr. 44/2001, yra savarankiškos sąvokos¹¹. Todėl tokių normų kaip ZPO 929 straipsnio 2 dalis kvalifikavimas nacionaliniame kontekste negali būti lemiamas sprendžiant prejudiciniame klausime iškeltą teisinę problemą.

36. Be to, taikant Reglamentą Nr. 44/2001, ZPO 929 straipsnio 2 dalies savarankiškas kvalifikavimas kaip „proceso teisės normos“ taip pat nėra lemiamas atsakant į prejudicinį klausimą. Šiuo atveju neginčijama, kad Italijos teisėje taip pat numatytas prašymo įvykdyti sprendimą dėl prevencinio arešto pateikimo terminas. Nėra jokios informacijos, kuri rodytų, kad nuostata, kurioje numatomas toks terminas, taip pat negali būti laikoma „proceso teisės norma“, kaip ir ZPO 929 straipsnio 2 dalis. Iš tiesų lemiamą yra tai, ar, kvalifikuojama savarankiškai, ši ZPO nuostata turėtų būti taikoma Vokietijoje vykdant kitose valstybėse narėse priimtus sprendimus dėl prevencinio arešto¹².

37. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad nereikia nagrinėti klausimo, ar Italijos teisėje taip pat numatytas prašymo įvykdyti sprendimą dėl prevencinio arešto pateikimo terminas.

38. Kalbant konkrečiau, minėtas teismas teigia, kad pagrindinėje byloje Vokietijos institucija, atsakinga už žemės registro tvarkymą, negali nustatyti, ar valstybės narės, kurioje buvo priimtas sprendimas, teisėje yra numatytas vykdymo terminas arba šio vykdymo taisyklės, juo labiau ji nėra įgaliota taikyti užsienio teisės normos. Kalbant apie šios institucijos taikomą procedūrą, vienintelė reikšminga aplinkybė yra ta, ar ZPO 929 straipsnio 2 dalis turi būti taikoma, ar ne. Galiausiai jeigu dėl Italijos teisėje numatyto termino pasibaigimo dokumentas nebegalėtų būti priverstinai vykdomas, skolininkas vis tiek turėtų remtis šiuo aspektu, apskųsdamas sprendimo paskelbimą vykdytinu.

39. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, Italijos teisėje numatytas terminas, be vykdymo procedūros, taip pat taikytinas sprendimui, kurį prašoma įvykdyti pagrindinėje byloje. Iš to darytina išvada, kad užsienyje priimtam sprendimui dėl prevencinio arešto Vokietijos teritorijoje būtų taikomos dvi sistemos, kurias nustatė, pirma, kilmės valstybė narė ir, antra, valstybė narė, į kurią kreipiamasi,

40. Šiomis aplinkybėmis man kyla klausimas, ar tai, kad kreditorius laikosi šio dvigubo reikalavimo, nerodo, kad aiškinimas, pagal kurį ZPO 929 straipsnio 2 dalis turėtų būti taikoma kaip *lex fori* norma užsienyje priimtų sprendimų dėl prevencinio arešto vykdymo srityje, turi trūkumų. Tokiu atveju, pirma, Vokietijos teisės nuostata, kurioje numatytas vykdymo prašymo pateikimo terminas, būtų taikoma kaip nuostata, reglamentuojanti patį vykdymą. Antra, kilmės valstybės narės teisės nuostata, kurioje nustatomas panašus terminas, būtų taikoma kaip norma, nustatanti užsienyje priimto sprendimo vykdytinumą¹³.

41. Atsižvelgdamas į šią išvadą, abejoju, pirma, ar sprendimo dėl prevencinio arešto vykdytinumas, vertinamas atsižvelgiant į kilmės valstybės narės teisės normą, kurioje numatytas prašymo įvykdyti šį sprendimą pateikimo terminas, ir, antra, valstybės narės, į kurią kreipiamasi, nuostatoje įtvirtinta faktinio vykdymo senatis, nustatant panašų terminą, yra tarpusavyje susiję.

11 Žr. mano išvadą byloje *Mahnkopf* (C-558/16, EU:C:2017:965, 32 punktą). Taip pat žr. mano išvadą byloje *Höszig* (C-222/15, EU:C:2016:224, 31 ir 47 punktai).

12 Šiuo klausimu pažymiu, kad doktrinoje nėra vieningos nuomonės dėl nacionalinių nuostatų, kuriose numatytas prašymo taikyti apsaugos priemonę pateikimo terminas, taikymo vykdant užsienyje priimtus sprendimus. Kai kurie autoriai linkę manyti, kad tokios nuostatos šiuo atveju netaikomos. Žr., be kita ko, J. Kropholler, J. von Hein „Europäisches Zivilprozessrecht: Kommentar zu EuGVO, Lugano-Übereinkommen“, 9-asis leidimas, Verlag Recht und Wirtschaft, C.H. Beck, Frankfurtas prie Maino, 2011, p. 615 ir 616, 10 punktas. Žr. priešingą nuomonę H. Schack „Internationales Zivilverfahrensrecht mit internationalem Insolvenz- und Schiedsverfahrensrecht“, C.H. Beck, Miunchenas, 2014, 1066 punktas.

13 Šiuo klausimu, kalbant apie sprendimo, kurį prašoma įvykdyti pagal Reglamente Nr. 44/2001 sistemą, vykdytinumą žr. 2011 m. spalio 13 d. Sprendimą *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653, 37 ir 39 punktai).

42. Antra, man kyla klausimas, ar, vertinant sistemiškai, tokia nuostata, kaip ZPO 929 straipsnio 2 dalis, turi būti taikoma atskirai, neatsižvelgiant į tarptautinį kontekstą ir sprendimo, kurį prašoma įvykdyti Vokietijoje, kilmę.

43. Galiausiai, trečia, man kyla klausimas, ar šios Vokietijos teisės nuostatos tikslas galėtų būti suderinamas su jos taikymu, jeigu ją taikant neatsižvelgiama į tarptautinį kontekstą ir sprendimo dėl prevencinio arešto kilmę.

2. Ryšys tarp vykdytinumo ir faktinio vykdymo senaties

44. Kaip savo pastabose nurodo Komisija, nors pagal Vokietijos teisę prevencinis areštas praranda teisinę galią pasibaigus terminui, taip nėra pagal Italijos teisę, kurioje numatyta, kad prevencinis areštas netenka teisinės galios tik formaliai jį panaikinus. Be to, pagal Vokietijos teisę šio termino nesilaikymas konstatuojamas savaime, o pagal Italijos teisę pats atsakovas turi remtis šio termino pasibaigimu. Taigi pagal Italijos teisę prevencinis areštas gali būti įvykdytas net ir pasibaigus terminui.

45. Taigi gali būti, kad sprendimo dėl prevencinio arešto vykdytinumui, kuris pagal Reglamento Nr. 44/2001 38 straipsnį yra šio sprendimo vykdymo valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, sąlyga¹⁴, būtų pakenkta, jeigu kreditorius negalėtų šio sprendimo įvykdyti Vokietijoje, nepaisant to, kad pagal kilmės valstybės narės teisę šis sprendimas būtų vykdytinas.

46. Ši pastaba gali rodyti, kad ZPO 929 straipsnio 2 dalis susijusi ne su apsaugos priemonės vykdymu, o su jos vykdytinumu, bent jau kaip ir panaši Italijos teisės nuostata.

3. Prevencinio arešto taikymo sąlygų ir prašymo taikyti areštą pateikimo termino tarpusavio ryšys

47. Prevencinis areštas yra išimtis iš bendros taisyklės, pagal kurią tik baigus nagrinėti bylą iš esmės priimti ir galutiniai tapę sprendimai gali būti priverstinai vykdomi. Todėl, neatsižvelgiant į tai, kad dėl savo išimtinių prevencinis areštas netenkina kreditoriaus reikalavimų¹⁵, jis gali būti taikomas, tik jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos.

48. Žinoma, daugelyje teisinių sistemų tokia pagrindinė sąlyga yra tikimybė, kad kitaip bus neįmanoma įvykdyti sprendimo dėl bylos esmės. Tačiau atlikus lyginamąją analizę matyti, kad, nors šią pagrindinę sąlygą lemia esminis prevencinio arešto tikslas, nacionalinės teisės aktuose numatytos skirtingos išsamios sąlygos, kuriomis gali būti priimtas sprendimas dėl prevencinio arešto¹⁶.

14 Kiek tai susiję su užsienyje priimto sprendimo vykdytinumu, žr. 1999 m. balandžio 29 d. Sprendimą *Coursier* (C-267/97, EU:C:1999:213, 23 punktas) ir 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimą *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, 65 ir 66 punktai). Pažymiu, jog doktrinoje taip pat nurodoma, kad Ispanijos teisės normos, kurioje numatytas panašus terminas į nurodytąjį ZPO 929 straipsnio 2 dalyje, taikymas vykdyt užsienyje priimtą sprendimą neatitinka Reglamento Nr. 44/2001 38 straipsnio, nes sprendimas negali būti vykdomas valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, neatsižvelgiant į šio sprendimo vykdytinumą pagal kilmės valstybės narės teisę. Žr. A. Steinmetz „Anwendbarkeit der Ausschlussfrist in der spanischen ZPO auch auf ausländische Vollstreckungstitel?“, *Recht der internationalen Wirtschaft*, Nr. 5, 2009, p. 304.

15 Iš tiesų manau, kad sprendimas dėl prevencinio arešto, kurį prašoma įvykdyti pagrindinėje byloje, yra „apsaugos priemonė“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį. Taigi tai yra priemonė, skirta faktinei ar teisei padėčiai išlaikyti, siekiant apsaugoti teises, kurias, be kita ko, prašoma pripažinti bylą iš esmės nagrinėjančio teismo. Žr. 1992 m. kovo 26 d. Sprendimą *Reichert ir Kockler* (C-261/90, EU:C:1992:149, 34 punktas).

16 Šiuo klausimu žr. S. Goldstein „Recent Developments and Problems in the Granting of Preliminary Relief: a Comparative Analysis“, *Revue hellénique de droit international*, 1987–1988, 40 ir 41 metai, p. 13. Man atrodo, kad sprendimo dėl prevencinio arešto paskelbimo sąlygos skiriasi atsižvelgiant į, be kita ko, žalos, kuri gali atsirasti netaikius arešto, pobūdį ir dydį. Žr., pvz., Vokietijos teisėje, ZPO 917 straipsnį, kuriame nustatyta, kad sprendimas dėl prevencinio arešto gali būti priimtas, jeigu galutinio sprendimo neįmanoma įvykdyti arba jį įvykdyti labai sunku, ir ši sąlyga doktrinoje vadinama „daug specifiskesne“. Žr. G. Cuniberti „Les mesures conservatoires portant sur des biens situés à l'étranger“, LGDJ, Paryžius, 2000, p. 267. Panaši sąlyga numatyta, pavyzdžiui, Lenkijos teisėje, *Kodeks postępowania cywilnego* (Civilinio proceso kodeksas) (2014 m. Dz. U., 101 pozicija) 730¹ straipsnio 2 dalyje. Kalbant apie Italijos teisę, *Codice di procedura civile* (Civilinio proceso kodeksas) 671 straipsnyje nurodyta, kad prevencinis areštas gali būti taikomas, jeigu kyla rizika, kad skola nebus išieškota (*periculum in mora*). Šio kodekso 671 straipsnyje aiškiai nenurodyti atvejai, kai netaikius arešto galėtų kilti sunkumų vykdyt galutinį sprendimą. Dėl prevencinio arešto Italijos teisėje taip pat žr. M. Cristofaro „National Report – Italy“, in V. Harsági, M. Kengyel (red.) „Grenzüberschreitende Vollstreckung in der Europäischen Union“, Sellier, Miunchenas, 2011, p. 119. Tačiau žinau, kad reikia atsižvelgti į tai, kad teisės aktuose nustatytos arešto paskelbimo sąlygos yra plėtojamos jurisprudencijoje, dėl kurios skirtumų tarp valstybių narių teisinių sistemų gali padaugėti arba sumažėti.

49. Iš tikrųjų prevencinio arešto nustatymo sąlygas lemia valstybių narių teisėkūros sprendimai, priimami siekiant kreditorių ir skolininkų interesų pusiausvyros. Terminu, per kurį kreditorius turi pateikti prašymą taikyti apsaugos priemonę, nustatymas taip pat yra siekio užtikrinti šią pusiausvyrą pasekmė.

50. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad ZPO 929 straipsnio 2 dalies tikslas yra apsaugoti skolininką. Tiksliau, kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šia nuostata siekiama neleisti, kad sprendimai, priimti pagal supaprastintą laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą, išliktų vykdytini, todėl galėtų būti priverstinai vykdomi gana ilgą laiką, neatsižvelgiant į tai, kad situacija galėjo pasikeisti. Be to, Vokietijos vyriausybė per posėdį nurodė, kad ZPO 929 straipsnio 2 dalyje numatytu terminu siekiama neleisti, kad sprendimas dėl prevencinio arešto būtų vykdomas praėjus mėnesiui, nepaisant to, kad reikšmingai pasikeitė aplinkybės.

51. Be to, nors dalis doktrinos autorių mano, kad pirmiausia ypač skiriasi apsaugos priemonių sukeltos pasekmės, o jų taikymo sąlygos yra gana panašios¹⁷, jie laikosi nuomonės, kad šios sąlygos parodo, kad apsaugos priemonės yra neatsiejamos nuo procedūrų, kuriose jos taikomos¹⁸. Taigi galima teigti, kad tarptautiniame kontekste toks ryšys yra tarp sprendimo dėl prevencinio arešto ir kilmės valstybės narės teisės aktų.

52. Be to, šiuo požiūriu tai, kad teisės aktų leidėjas nustatė tokį terminą, kuris numatytas ZPO 929 straipsnio 2 dalyje, šiek tiek primena situaciją, kai teismas savo sprendime patikslina, per kokį terminą kreditorius turi imtis konkrečių veiksmų. Jeigu sprendime būtų toks patikslinimas, jis neabejotinai būtų neatskiriamas nuo šio sprendimo.

53. Manau, kad toks terminas, koks numatytas ZPO 929 straipsnio 2 dalyje, negali būti atsietas nuo sąlygų, kuriomis gali būti paskelbtas prevencinis areštas, ir apskritai nuo kilmės valstybės narės teisės. Todėl tokio termino negalima taikyti kaip *lex fori* vykdymo teisės normos, Vokietijoje vykdant užsienyje priimtus sprendimus¹⁹.

4. Nuostatos, kurioje numatytas prašymo taikyti areštą pateikimo terminas, tikslas

54. Primintina, jog iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinis ZPO 929 straipsnio 2 dalies tikslas yra užtikrinti, kad apsaugos priemonė nebūtų vykdoma praėjus gana ilgam laikui ir nepaisant galimų padėties pasikeitimų. Be to, kalbant apie užsienyje priimtus sprendimus, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Vokietijos vyriausybės paaškinimų matyti, kad šis terminas skaičiuojamas nuo pranešimo kreditoriui apie sprendimo paskelbimą vykdytinu dienos.

55. Vis dėlto kreditorius neprivalo pateikti prašymo paskelbti sprendimą dėl prevencinio arešto vykdytinu iš karto po to, kai gauna šį sprendimą kilmės valstybėje narėje. Jis gali atidėti šio prašymo pateikimą, nepaisydamas galimo aplinkybių pasikeitimo po to, kai priimamas sprendimas dėl prevencinio arešto.

17 G. Cuniberti „Les mesures conservatoires portant sur des biens situés à l'étranger“, LGDJ, Paryžius, 2000, p. 267

18 G. Cuniberti, *op. cit.* p. 255. Šiuo klausimu, kiek tai susiję su apsaugos priemonėmis apskritai, neaptariant sąlygų, kurioms esant jos taikomos, įvairovės, žr. B. Hess „The Brussels I Regulation: Recent Case Law of the Court of Justice and the Commission's Proposed Recast“, *Common Market Law Review*, 2012, p. 1098.

19 Šiuo klausimu žr. J. Wittmann „BGH, 11.05.2017–V ZB 175/15: Anwendbarkeit der Vollziehungsfrist aus § 929 Abs. 2 ZPO bei Vollstreckung ausländischer Titel nach Maßgabe der EuGVVO“, *Zeitschrift für Internationales Wirtschaftsrecht* 2018, Nr. 1, p. 42, kuris vis dėlto akcentuoja tai, kad ZPO 929 straipsnio 2 dalyje numatytas apribojimas laiko atžvilgiu grindžiamas ne pačiu vykdymo procesu, o su vykdymui taikoma skubia procedūra.

56. Taigi, jei būtų nuspręsta, kad ZPO 929 straipsnio 2 dalis taikoma kaip valstybės narės, į kurią kreipiamasi, *lex fori* norma ir kad šioje nuostatoje numatytas terminas apskaičiuojamas nuo pranešimo apie sprendimo paskelbimą vykdytinu dienos, kreditorius galėtų sistemingai neatsižvelgti į tokį galimą aplinkybių pasikeitimą ir imtis apsaugos priemonės vykdymo veiksmų.

57. Manau, kad ZPO 929 straipsnio 2 dalies taikymas vykdant užsienyje priimtus sprendimus negali būti suderinamas su šios nuostatos tikslu, kaip jį paaikškino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir Vokietijos vyriausybė.

58. Remiantis šia analize, darytina išvada, pirma, kad tokia nacionalinė nuostata, kaip ZPO 929 straipsnio 2 dalis, yra susijusi su sprendimo dėl prevencinio arešto vykdytinumu, o ne su pačiu jo vykdymu. Antra, toks terminas negali būti taikomas izoliuotai, neatsižvelgiant į sprendimo, kurį prašoma įvykdyti, kilmę. Trečia, jeigu būtų pritarta prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo ir Vokietijos vyriausybės nuomonei dėl ZPO 929 straipsnio 2 dalies tikslo, ši nuostata negalėtų atlikti savo vaidmens, jei būtų taikoma užsienyje priimtiems sprendimams, kuriuos prašoma įvykdyti Vokietijoje.

59. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, laikausi nuomonės, kad nacionalinė nuostata, kurioje kreditoriui numatytas prašymo dėl vykdymo pateikimo terminas, kaip antai ZPO 929 straipsnio 2 dalis, neturi būti kvalifikuojama kaip procesinė norma, taikytina Vokietijoje vykdant kitoje valstybėje narėje priimtą sprendimą dėl prevencinio arešto.

C. Dėl nacionalinių ir užsienyje priimtų sprendimų sukeliamų pasekmių lygiavertiškumo

60. Pagal suformuotą jurisprudenciją, pirma, vienoje valstybėje narėje priimtą sprendimą vykdant kitoje valstybėje narėje, nėra jokio pagrindo suteikti šiam sprendimui teisių, kurios jam nėra suteikiamos kilmės valstybėje narėje²⁰. Paprastai tai vadinama „pasekmių išplėtimo“ doktrina²¹. Iš Sprendimo *Health Service Executive*²², kuris buvo priimtas pagal Reglamentą (EB) Nr. 2201/2003²³ (nors manau, kad jį galima taikyti Reglamentui Nr. 44/2001), šis apribojimas turi būti suprantamas taip, kad užsienyje priimtas sprendimas gali būti vykdomas valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, pagrindas tik laikantis iš paties sprendimo kylančių ribų.

61. Antra, nėra jokio pagrindo tokiam sprendimui priskirti pasekmių, kurių nesukelia to paties pobūdžio sprendimas, priimtas tiesiogiai valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi²⁴. Šis valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, vykdomų sprendimų pasekmių apribojimas vadinamas „pasekmių lygiavertiškumo doktrina“²⁵.

20 Šiuo klausimu, kalbant apie Briuselio konvencija nustatytą sistemą, žr. 1988 m. vasario 4 d. Sprendimą *Hoffmann* (145/86, EU:C:1988:61, 11 punktas). Kalbant apie Reglamentą Nr. 44/2001, žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimą *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, 66 punktas); 2011 m. spalio 13 d. Sprendimą *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653, 40 punktas) ir 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Gothaer Allgemeine Versicherung ir kt.* (C-456/11, EU:C:2012:719, 34 punktas).

21 Šiuo klausimu žr. P. A. Miguel Asensio „Recognition and Enforcement of Judgments in Intellectual Property Litigation: the Clip Principles“ leidinyje, J. Basedow, T. Kono ir A. Metzger (red.) „Intellectual Property in the Global Arena – Jurisdiction, Applicable Law, and the Recognition of Judgments in Europe, Japan and the US“, Mohr Siebeck, Tiubingenas, 2010, p. 251; M. Requejo Isidro „The Enforcement of Monetary Final Judgments Under the Brussels Ibis Regulation (A Critical Assessment“ leidinyje, V. Lazić, S. Stuij (red.) „Brussels Ibis Regulation: Changes and Challenges of the Renewed Procedural“, Springer, Haga, 2017, p. 88.

22 2012 m. balandžio 26 d. Sprendimas *Health Service Executive* (C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 141 ir 143 punktai).

23 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243).

24 Žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimą *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, 66 punktas) ir 2011 m. spalio 13 d. Sprendimą *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653, 40 punktas). Pažymėtina, kad šis užsienyje priimto sprendimo pasekmių apribojimas Teisingumo Teismo jurisprudencijoje buvo nustatytas daug vėliau už pirmąjį apribojimą, susijusį su pasekmių išplėtimo doktrina, kuri jau buvo įtvirtinta 1988 m. vasario 4 d. Sprendime *Hoffmann* (145/86, EU:C:1988:61, 11 punktas). Pažymiu, kad savo išvadoje toje byloje generalinis advokatas M. Darmon taip pat numatė šį antrąjį apribojimą. Jo nuomone, šis apribojimas buvo paaikškinamas būtinybe suvienodinti aiškinimą ir siekiu užkirsti kelią pernelyg dažnam rėmimuisi viešosios tvarkos išlyga. Žr. generalinio advokato M. Darmon išvadą byloje *Hoffmann* (145/86, nepaskelbta Rink., EU:C:1987:358, 20 punktas). Tačiau šie svarstymai Teisingumo Teismo sprendime neatspindėti.

25 Žr. 21 išnašoje nurodytas publikacijas.

62. Semdamasi įkvėpimo iš šios jurisprudencijos, Vokietijos vyriausybė laikosi nuomonės, kad, siekiant užtikrinti lygiavertį požiūrį į užsienio ir nacionalinius sprendimus, ZPO 929 straipsnio 2 dalis turėtų būti taikoma Vokietijoje vykdant pagal Italijos teisę priimtus sprendimus dėl prevencinio arešto.

63. Nepritariu šiai nuomonei. Kaip ir Komisija, manau, kad Vokietijos vyriausybės pozicija neatsižvelgiama į kai kuriuos pagrindinės bylos tarptautinio pobūdžio aspektus ir ZPO 929 straipsnio 2 dalies taikymo pasekmes tokioje byloje. Be to, manau, kad ši pozicija grindžiama neišsamiu Teisingumo Teismo jurisprudencijos aiškinimu.

1. Dėl kilmės valstybės narės ir valstybės narės, į kurią kreipiamasi, procesinių normų galimo nesuderinamumo

a) Problemos nustatymas

64. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir per posėdį pateiktos Vokietijos vyriausybės pozicijos matyti, kad vidaus situacijose, kai sprendimą dėl prevencinio arešto paskelbia ir vėliau vykdo Vokietijos valdžios institucijos, praleidęs ZPO 929 straipsnio 2 dalyje numatytą terminą, kreditorius gali prašyti prevencinio arešto iš naujo, nenustatant termino.

65. Vis dėlto darant prielaidą, kad tarptautiniame kontekste ZPO 929 straipsnio 2 dalis taikoma kaip valstybės narės, į kurią kreipiamasi, *lex fori* norma, nėra aiškaus atsakymo į klausimą, kaip kreditorius turi elgtis, jeigu praleidžia šioje nuostatoje numatytą terminą.

66. Man nekelia nuostabos, kad nei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nei Vokietijos vyriausybė neteigė, jog kreditorius galėtų iš naujo pateikti prašymą dėl sprendimo paskelbimo vykdytinu Vokietijoje, kad ZPO 929 straipsnio 2 dalyje numatytas terminas būtų skaičiuojamas iš naujo. Man kyla klausimas, ar toks sprendimas atitiktų ZPO 929 straipsnio 2 dalies esmę. Bet kuriuo atveju prašymo pateikimas iš naujo leistų neapibrėžtam laikui atidėti hipotekos įregistravimo datą, siekiant užtikrinti skolą pagal tą patį sprendimą. Man atrodo, kad tokia galimybė prieštarautų šios nuostatos logikai.

67. Pažymėtina, kad, atsakydama į per posėdį pateiktą klausimą Vokietijos vyriausybė patvirtino, kad kreditorius galėtų iš naujo kreiptis dėl prevencinio arešto kilmės valstybėje narėje, nes joje numatyti terminai taip pat pasibaigė. Tačiau Komisija nurodė, kad šioje byloje kreditorius negalėjo prašyti antro sprendimo Italijoje, nes šios valstybės narės institucijų iš pradžių priimtas sprendimas dėl prevencinio arešto dėl šios išvados 44 punkte nurodytų priežasčių vis dar vykdytinas.

68. Iš šių pastabų matyti, kad ZPO 929 straipsnio 2 dalyje numatyto termino nesilaikęs kreditorius tikriausiai turėtų kreiptis į kilmės valstybės narės teismus, šiuo atveju – į Italijos teismus, kad šie priimtų dar vieną sprendimą dėl prevencinio arešto.

b) Kilmės valstybės narės ir valstybės narės, į kurią kreipiamasi, procesinių normų tarpusavio ryšys

69. Neatsižvelgiant į šiuos samprotavimus, man atrodo, kad Teisingumo Teismui pateikto prejudicinio klausimo analizė neturėtų apsiriboti šios bylos aplinkybėmis. Šiuo atveju sprendimas, kurį buvo prašoma įvykdyti Vokietijoje, buvo priimtas pagal Italijos teisę, kurioje numatytas gana panašus terminas kaip ir ZPO 929 straipsnio 2 dalyje. Tačiau darau prielaidą, kad tos pačios abejonės, susijusios su pastarosios nuostatos taikymu vykdant apsaugos priemonę, paskelbtą vykdytina Vokietijoje, taip pat kiltų, kalbant apie kiekvieną sprendimą dėl prevencinio arešto, priimtą kitose valstybėse narėse.

70. Taigi, nors nenorėčiau komentuoti esamos ieškovės padėties pagal Italijos teisę, manau, kad, esant tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kreditorius, remdamasis antruoju prašymu, pateiktu kilmės valstybės narės institucijoms, iš esmės turėtų iš naujo įrodyti bent jau aplinkybių, kuriomis galėtų būti paskelbtas sprendimas dėl prevencinio arešto, tikėtinumą. Taigi būtų kalbama ne apie to paties sprendimo antrą paskelbimą, bet apie naujo sprendimo priėmimą, iš naujo įvertinant visas sąlygas, kurios turi būti įvykdytos, kad būtų galima taikyti prevencinį areštą.

71. Be to, iš karto negalima atmesti, kad kilmės valstybės narės teisėje dėl įvairių priešasčių gali būti nenumatyta galimybė paduoti naują prašymą priimti sprendimą. Pavyzdžiui, kilmės valstybės narės valdžios institucijų požiūriu, naujas prašymas galėtų būti nepriimtinas, nes ankstesnis sprendimas nebuvo panaikintas arba dėl kitų priešasčių vis dar yra išlaikęs teisinę galią²⁶.

72. Tam tikrais atvejais gali paaiškėti, kad, taikant valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, nustatytas taisykles, t. y. šioje byloje – ZPO 929 straipsnio 2 dalyje numatytą terminą, vykdamas kitoje valstybėje narėje priimtą sprendimą gali susiklostyti padėtis be išeities. Visų pirma, jeigu kreditorius nesilaikytų šioje nuostatoje numatyto termino, jis nebegalėtų prašyti įvykdyti šį sprendimą Vokietijoje, taip pat negalėtų prašyti kilmės valstybės narės institucijų priimti naują sprendimą.

2. Dėl Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumo išsaugojimo

a) Jurisprudencijos, susijusios su Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumo išsaugojimu, apžvalga

73. Primenu, kad, kalbant apie Briuselio konvencijos nuostatas, Teisingumo Teismas yra nurodęs, kad valstybės narės, į kurią kreipiamasi, procesinių normų taikymas neturi pakenkti šioje konvencijoje numatytos sistemos veiksmingumui²⁷. Sprendimuose, priskiriamuose prie tos pačios krypties jurisprudencijos, Teisingumo Teismas, konkrečiai kalbėdamas apie nacionalines taisykles, kuriomis reglamentuojamas pats vykdymas, taip pat nurodė, kad valstybės narės, į kurią kreipiamasi, procesinių normų taikymas vykdymo metu negali pakenkti Briuselio konvencijos sistemos veiksmingumui sprendimo paskelbimo vykdytinu srityje, pažeidžiant šioje srityje taikomus principus, aiškiai arba numanomai įtvirtintus pačiame Reglamente Nr. 44/2001²⁸. Vėliau Teisingumo Teismas patvirtino, kad ši jurisprudencija taikytina Reglamentui Nr. 44/2001²⁹.

74. Be to, pažymiu, kad šia logika taip pat buvo grindžiama jurisprudencija, susijusi su įpareigojimais, draudžiančiais šaliai pareikšti arba palaikyti ieškinį valstybės teisme. Iš tiesų Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokie draudimai gali apriboti jurisdikcijos taisyklių taikymą ir panaikinti specialių mechanizmų, numatytų *lis pendens* ir sąsajos atveju, veiksmingumą³⁰. Vėliau Teisingumo Teismas nusprendė, kad, trukdant kitos valstybės narės teismui įgyvendinti Reglamentu Nr. 44/2001 suteiktus įgaliojimus, tokie draudimai, paskelbti nagrinėjant bylą arbitraže, užkerta ieškovui kelią apginti savo teises valstybės teisme, į kurią jis kreipėsi pagal šiame reglamente numatytas jurisdikcijos taisykles, todėl šis ieškovas netenka galimybės pasinaudoti teisminės gynybos rūšimi, į kurią jis turi teisę³¹.

26 Be to, gali paaiškėti, kad, norint priimti antrąjį sprendimą dėl prevencinio arešto kilmės valstybėje narėje, reikėtų panaikinti ankstesnį sprendimą. Taigi, esant tokiai situacijai, kai kreditorius jau areštavo kilmės valstybėje narėje esantį skolininko turtą remdamasis šiuo sprendimu, antrojo sprendimo priėmimas galėtų panaikinti šio arešto pasekmes.

27 Kiek tai susiję su procesinėmis normomis, kuriomis reglamentuojama kasacinio teismo vykdoma kontrolė, žr. 1983 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Duijnste* (288/82, EU:C:1983:326, 13 ir 14 punktai). Kiek tai susiję su procesinėmis normomis, kuriomis reglamentuojamas prašymų priimtumas, žr. 1990 m. gegužės 15 d. Sprendimą *Hagen* (C-365/88, EU:C:1990:203, 21 ir 22 punktai).

28 Žr. 1985 m. spalio 3 d. Sprendimą *Capelloni ir Aquilini* (119/84, EU:C:1985:388, 21 punktas) ir 1988 m. vasario 4 d. Sprendimą *Hoffmann* (145/86, EU:C:1988:61, 29 punktas).

29 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimas *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, 69 punktas).

30 Žr. 2004 m. balandžio 27 d. Sprendimą *Turner* (C-159/02, EU:C:2004:228, 29 ir 30 punktai).

31 Žr. 2009 m. vasario 10 d. Sprendimą *Allianz ir Generali Assicurazioni Generali* (C-185/07, EU:C:2009:69, 31 punktas).

b) Jurisprudencijos, susijusios su Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumo išsaugojimu, konkretus taikymas

75. Kiek tai susiję su apsaugos priemonėmis, manau, kad jeigu dėl tokios normos, kaip ZPO 929 straipsnio 2 dalis, taikymo užsienyje priimtiems sprendimams dėl prevencinio arešto susiklostytų padėtis be išeities, kaip buvo nurodyta šios išvados 71 ir 72 punktuose, tai galėtų pakenkti Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumui.

76. Žinoma, kaip ir Komisija, manau, jog negalima atmesti, kad, esant tokiai situacijai kaip pagrindinėje byloje, kreditorius pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį³² gali prašyti valstybės narės, į kurią kreipiamasi, valdžios institucijų taikyti apsaugos priemonę. Tačiau šis kreditorius atsidurtų nepalankioje padėtyje, nes būtų priverstas kreiptis į kitos valstybės narės teismus, su visomis iš to kylančiomis pasekmėmis³³. Manau, tai patvirtina, kad, vykdant užsienyje priimtą sprendimą, dėl ZPO 929 straipsnio 2 dalies taikymo gali susiklostyti padėtis be išeities.

77. Tokiu atveju, pirma, gali paaiškėti, kad valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, negali užtikrinti kreditoriui teisminės apsaugos, į kurią jis turi teisę tuo proceso, kuris užbaigiamas priimant galutinį sprendimą, etapu. Antra, jeigu kreditorius, norėdamas pateikti prašymą priimti sprendimą dėl prevencinio arešto, būtų priverstas kreiptis į kitos valstybės narės teismus, nors pagrįstai norėtų pateikti šį prašymą teismui, turinčiam jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, būtų pažeista minėtų teismų jurisdikcija, grindžiama Reglamento Nr. 44/2001 nuostatomis.

78. Taigi, atsižvelgdamas jurisprudenciją, susijusią su Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumo išsaugojimu, laikausi nuomonės, kad valstybės narės, į kurią kreipiamasi, norma, kaip antai ZPO 929 straipsnio 2 dalis, negali būti taikoma vykdant kitose valstybėse narėse priimtus sprendimus dėl prevencinio arešto.

c) Tarpinė išvada

79. Primenu, jog iš to, kas nurodyta pirmiau, darytina išvada, kad pagal Reglamento Nr. 44/2001 sistemą tokia nuostata, kaip ZPO 929 straipsnio 2 dalis negali būti kvalifikuojama kaip norma, taikoma užsienyje priimtų sprendimų vykdymui³⁴.

80. Net jei būtų laikomasi nuomonės, kad šią nuostatą reikia kvalifikuoti kaip valstybės narės, į kurią kreipiamasi, *lex fori* vykdymo nuostatą, ji negali būti taikoma Vokietijoje vykdant užsienyje priimtus sprendimus, nes pakenktų šio reglamento veiksmingumui.

81. Be to, mano supratimu, jurisprudencijos, susijusios su Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumo išsaugojimu, logika ir pasekmės primena išaiškinimą, kurį Teisingumo Teismas neseniai pateikė savo jurisprudencijoje, susijusioje su Reglamentu (ES) Nr. 650/2012³⁵. Iš šios jurisprudencijos matyti, kad nacionalinių nuostatų kvalifikavimas siekiant jas taikyti situacijoms, patenkančioms į Reglamento Nr. 650/2012 taikymo sritį, negali kliudyti siekti šio reglamento tikslų ir jo nuostatų

³² Kaip nurodyta Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnyje, prašymas taikyti valstybės narės įstatyme numatytas laikinasias arba apsaugos priemones gali būti paduotas valstybės narės teismui, net jeigu pagal šį Reglamentą kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės.

³³ Bet kurio atveju tai būtų naujas prašymas, kuris būtų grindžiamas esamomis aplinkybėmis ir kurį iš naujo nagrinėtų kitos valstybės narės teismai. Be to, galima būtų prašyti tik šios valstybės narės teisėje numatytų priemonių. Kreditorius taip pat būtų priverstas vadovautis šios valstybės narės teisėje numatyta procedūra. Šiuo klausimu pažymėtina, kad, kaip nurodo Briuselio konvenciją pasirašiusios valstybės narės, normos, kuriomis reglamentuojamos nacionalinės laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūros, gali skirtis nuo tų, kuriomis reglamentuojamos bylos nagrinėjimo iš esmės procedūros. Šiuo klausimu žr. 2002 m. birželio 6 d. Sprendimą *Italian Leather* (C-80/00, EU:C:2002:342, 42 punktą).

³⁴ Žr. šios išvados 33–59 punktus.

³⁵ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pavaldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų pavaldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos pavaldėjimo pažymėjimo sukūrimo (OL L 201, 2012, p. 107).

veiksmingumui³⁶. Todėl Sąjungos teisės akto, susijusio su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse bylose, veiksmingumas gali turėti poveikį į jo taikymo sritį patenkančių nacionalinių nuostatų savarankiškam kvalifikavimui, atliekamam siekiant taikyti šį aktą. Be to, ZPO 929 straipsnio 2 dalis taip pat negali būti kvalifikuojama kaip vykdymo norma, jeigu gali pakenkti Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumui.

D. Dėl sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūros panaikinimo pagal Reglamento Nr. 1215/2012 sistemą poveikio pirma pateiktiems samprotavimams

82. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs tik su Reglamentu Nr. 44/2001. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikosi nuomonės, kad šis prejudicinis klausimas vienodai kyla ir pagal Reglamentą Nr. 1215/2012. Be to, šalys taip pat rėmėsi šiuo reglamentu, pateikdamos pastabas per posėdį.

83. Šiuo klausimu manau, kad iš Reglamento Nr. 1215/2012 kylantys principai negali paneigti pirma pateiktų samprotavimų.

84. Pirma, nors Reglamentas Nr. 44/2001 aiškiai nereglamentuoja valstybės narės, į kurią kreipiamasi, *lex fori* vaidmens vykdant užsienyje priimtus sprendimus klausimo, Reglamento Nr. 1215/2012 41 straipsnio 1 dalyje, be kita ko, nurodyta, kad užsienyje priimti sprendimai valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, vykdomi *tokiomis pačiomis sąlygomis* kaip ir šioje valstybėje narėje priimti teismo sprendimai³⁷.

85. Vis dėlto, nepaisant to, kad pagal Reglamento Nr. 1215/2012 sistemą sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūra buvo panaikinta, Sąjungos teisės aktų leidėjas šiame reglamente išlaikė skirtumą tarp vykdytinumo ir paties vykdymo, reglamentuojamo valstybės narės, į kurią kreipiamasi, *lex fori*³⁸.

86. Taip pat ir Vokietijos vyriausybė pateikia aiškinimą, kuriuo, net ir darant kitokias išvadas, konstatuojama, kad Reglamento Nr. 1215/2012 41 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje įtvirtinami principai, kurie buvo taikomi pagal Reglamentą Nr. 44/2001. Be to, kai kurie autoriai mano, kad šia Reglamento Nr. 1215/2012 nuostata kodifikuojami principai, įtvirtinti Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, susijusioje su Reglamentu Nr. 44/2001³⁹.

87. Taigi nėra jokios informacijos, kuri rodytų, kad Reglamento Nr. 1215/2012 įsigaliojimas galėtų turėti poveikį tokios nuostatos kaip ZPO 929 straipsnio 2 dalis kvalifikavimui.

36 Žr. 2018 m. kovo 1 d. Sprendimą *Mahnkopf* (C-558/16, EU:C:2018:138). Taip pat žr. mano išvadą byloje *Mahnkopf* (C-558/16, EU:C:2017:965, 101 ir 102 punktai). Šiuo klausimu dar žr. 2017 m. spalio 12 d. Sprendimą *Kubicka* (C-218/16, EU:C:2017:755, 56 punktas).

37 Be to, doktrinoje teigiama, kad šio reglamento 41 straipsnio 1 dalies nuoroda „tomis pačiomis sąlygomis“ susijusi ne tik su *lex fori* vaidmeniu, bet ir nustato užsienyje priimtų sprendimų nediskriminavimo principą. Šiuo klausimu žr. P. Grzegorzczak „Wykonywanie w Polsce orzeczeń pochodzących z państw członkowskich Unii Europejskiej objętych reżimem automatycznej wykonalności“, in A. Marciniak (red.) „Egzekucja sądowa w świetle przepisów z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego“, Currenda, Sopot, 2015, p. 142. Be to, nuoroda „tomis pačiomis sąlygomis“ yra ir Reglamento Nr. 2201/2003 47 straipsnio 2 dalyje. 2010 m. liepos 1 d. Sprendime *Povse* (C-211/10 PPU, EU:C:2010:400) Teisingumo Teismas konstatavo, kad ši nuoroda turi būti aiškinama siaurai. Kaip nurodė Teisingumo Teismas, ji taikoma tik procesinei tvarkai, pagal kurią turi būti atliekamas vykdymas. Be to, ši nuoroda jokių būdų negali pateikti motyvo dėl esmės, siekiant užginčyti nagrinėjamą sprendimą, nes po jo priėmimo pasikeitė aplinkybės. Taigi nurodytas motyvas buvo grindžiamas ta pačia logika kaip ir ZPO 929 straipsnio 2 dalis, t. y. kaip teigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir Vokietijos vyriausybė, neleisti vykdyti dėl galimai pasikeitusių aplinkybių.

38 Šiuo klausimu žr. G. Cuniberti, I. Rueda „European Commentaries on Private International Law“, I t., *Brussels Ibis Regulation*, U. Magnus ir P. Mankowski (red.), Otto Schmidt, Kelnas, 2016, p. 846; T. Hartley „Civil Jurisdiction and Judgments in Europe. The Brussels I Regulation, the Lugano Convention, and the Hague Choice of Court Convention“, Oxford University Press, Oksfordas, 2017, p. 302; X. Kramer „Cross-Border Enforcement and the Brussels I-bis Regulation: Towards a New Balance between Mutual Trust and National Control over Fundamental Rights“, *Netherlands International Law Review*, 2013, Nr. 60(3), p. 360; A. Nuyts „La fonte de règlement Bruxelles I“, *Revue critique de droit international privé*, 2013, Nr. 1, p. 1 ir paskesni, 15 punktas.

39 X. Kramer, *op. cit.*, p. 360.

88. Antra, manau, kad pagal Reglamento Nr. 1215/2012 sistemą taip pat kiltų padėties be išieities problema, kurią kelia tokios nacionalinės normos kaip ZPO 929 straipsnio 2 dalis, kuri yra valstybės narės, į kurią kreipiamasi, norma, taikymas. Todėl jurisprudencija, susijusi su Reglamento Nr. 1215/2012 sistemos veiksmingumo išsaugojimu, būtų taikoma⁴⁰.

89. Dėl šių priežasčių laikausi nuomonės, kad nei aplinkybės, susijusios su sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūros panaikinimu, nei aplinkybės, susijusios su tokios nuostatos, kaip Reglamento Nr. 1215/2012 41 straipsnio 1 dalis, priėmimu negali pateisinti teiginio, kad pagal Reglamento Nr. 44/2001 sistemą tokia nuostata, kaip ZPO 929 straipsnio 2 dalis, galėtų būti taikoma Vokietijoje vykdant užsienyje priimtus sprendimus.

90. Galiausiai nuostata, pirma, susijusi ne su užsienyje priimto sprendimo vykdymu, o su jo paskelbimo vykdytinu procedūra⁴¹, ir, antra, kurios taikymas vykdymo metu kenkia Reglamento Nr. 44/2001 sistemos veiksmingumui, nėra valstybės narės, į kurią kreipiamasi, *lex fori* vykdymo norma⁴². Šių samprotavimų negali paneigti iš Reglamento Nr. 1215/2012 analizės kylantys principai. Šis reglamentas nepakeitė nei logikos, nei principų, kuriais grindžiamos valstybės, į kurią kreipiamasi, *lex fori* taikymo ribos.

VI. Išvada

91. Atsižvelgdamas į pateiktus samprotavimus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) pateiktą prejudicinį klausimą:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, 38 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip: ja draudžiama tokią valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teisės normą, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurioje numatytas prašymo įvykdyti sprendimą dėl prevencinio arešto pateikimo terminas, taikyti vykdant kitoje valstybėje narėje priimtą sprendimą dėl prevencinio arešto.

40 Žr. šios išvados 73–77 punktus.

41 Žr. šios išvados 33–59 punktus.

42 Žr. šios išvados 75–77 punktus.